

Naslov originala:
Alexandra Bracken
THE DARKEST MINDS

Copyright © 2012 by Alexandra Bracken
2017 © Publik praktikum
All Rights Reserved

ZA IZDAVAČA:
Marko Sabovljević

UREDNIK:
Marina Sabovljević

PREVOD:
Ivan Vlajić

LEKTURA I KOREKTURA:
Milica Rakić

DIZAJN KORICA:
Siniša Subotić

ŠTAMPA:
Alpha print, Zemun

TIRAŽ:
1000

IZDAVAČ:
Publik praktikum
Dobrovoljačka 10/I, Zemun
office@publikpraktikum.rs
011/4202 544; 011/4202 545

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

ALEKSANDRA BRAKEN

NA JMRAČNIJI UMOVÍ

Za Stefani i Danijela,
koji su se sa mnom vozili svakakvim automobilima.

Prolog

KADA SE ZAČUO BELI ŠUM, BILI SMO U BAŠTI I ČUPALI KORENJE.

Otkada znam za sebe loše sam reagovala na njega. Nije imalo veze da li sam bila napolju, jela u menzi ili sedela zaključana u svojoj kabini. Kada bi se prolomio, nesnosna buka bi mi eksplodirala u glavi poput bombe. Druge devojkice u Tarmondu bi uspele da se saberu posle nekoliko minuta, da otresu osećaj mučnine i dezorijentisanosti poput vlati trave koje bi ostale zakačene na njihove logoraške uniforme. Ali ja? Sati bi prošli pre nego što bih uspela da se saberem.

Ovog puta nije trebalo da bude drugačije.

Ali je bilo.

Nisam znala šta je to moglo da se dogodi što bi izazvalo kaznu. Radili smo toliko blizu električne ograde da sam mogla da namirišem spaljeni vazduh i osetim kako mi od visoke voltaže koju je ispuštala vibriraju zubi. Možda je neko skupio hrabrost i odlučio da iskorači van granica bašte. Ili je, možda, sanjajući velike snove, neko ispunio naše snove i pogodio kamenom u glavu jednog od vojnika *Psi Specijalnih Snaga*. Ako je to slučaj, vredelo je.

Jedino u šta sam bila sigurna je da su zvučnici nad našim glavama dva puta zatrübili za uzbunu: jednom kratko i jednom dugo. Koža na vratu mi se ježila dok sam klečala u vlažnoj prašini, ruku snažno pritiskajući uši i ramena napetih, spremnih za udarac koji sledi.

Zvuk koji je dopirao iz zvučnika nije zapravo bio *Beli šum*. Nije to bilo ono čudno zujanje koje ponekad čuješ u vazduhu kada sediš sam u tišini, niti gotovo nečujni zvuk rada kompjuterskog

ekrana. Za Sjedinjene Američke Države i njihovo Ministarstvo Psi Omladine, u pitanju je bilo dete nastalo iz ljubavi auto-
-alarma i zubarske bušilice, pojačano toliko da ti uši prokrvare.

Doslovce.

Zvuk se prolamao iz zvučnika i cepao svaki nerv u mom telu. Probijao mi se kroz šake, nadglasavao vrisak stotina ti-
nejdžera čudaka i napadao središnju tačku u mom mozgu, koju nisam mogla da dohvatim i iščupam.

Oči su mi se napunile suzama. Pokušala sam da udaram licem u zemlju – sve što sam mogla da osetim bio je ukus prašine i krvi. Devojka se sručila preda mnom, usta otvore-
nih u vrisak koji nisam mogla da čujem. Sve ostalo je polako ispadalo iz fokusa.

Telo mi se treslo pod naletima statičkog elektriciteta, gu-
žvujući se poput starog žutog papira. Nečije ruke su mi tresle ramena; čula sam da neko izgovara moje ime – Rubi – ali ni-
sam bila u stanju da odgovorim. Propadala sam, propadala, propadala, tonula sam u ništavilo, kao da me je zemlja proguta-
tala u jednom dubokom uzdahu. Onda je došla tama.

I tišina.

1

GREJS SAMERFILD JE PRVA UMRLA.

Odnosno, bila je prva u mom odeljenju u četvrtom razredu. Sigurna sam da se do tada hiljade, možda i stotine hiljada dece razbolelo i nestalo na isti način kao i ona. Ljudi su veoma sporo shvatali o čemu se radi – ili su pronašli pravi način da nas drže u mraku dugo nakon što su deca počela da umiru.

Kada su smrti konačno izašle na svetlost dana, moja osnovna škola je strogo zabranila nastavnicima i osoblju da sa nama priča o onome što se tada zvalo Everhartova bolest, po Mihaelu Everhartu, prvom dečaku za koga se zna da je umro od nje. Kasnije je neko negde odlučio da joj da pravo ime: Idiopatska Adolescentska Akutna Neurodegeneracija – skraćeno IAAN. A onda više nije bila samo Majklova bolest. Pripadala je svima nama.

Svi odrasli koje sam znala, svoje znanje su zakopali duboko ispod lažljivih osmeha i zagrljaja. I dalje sam bila zaglavljena u svom svetu, obasjana suncem, zalučena ponijima i svojom kolekcijom autića. Kada se osvrnem na taj period, ne mogu da verujem koliko sam bila naivna, koliko mi je stvari promaklo. Čak i velike stvari poput toga da je moj otac, policajac, počeo da radi duže smene i da je jedva mogao da me pogleda kada se konačno vrati kući. Mama me je svakodnevno kljukala vitaminima i odbijala da me ostavi samu, makar to bilo i na nekoliko minuta.

Sa druge strane, moji roditelji su bili deca jedinci. Nisam imala mrtvih rođaka koji bi mi podigli uzbunu u glavi, a mamino odbijanje da tata u kuću postavi „vrtlog đubreta i

bezumne zabave koji isisava ljudima dušu" – u narodu poznatiji pod imenom televizor – je značilo da nije bilo strašnih prenosa koji bi mi uzdrmali svet. Ovo je, u kombinaciji sa kontrolom pristupa internetu kog se ne bi ni CIA postidela, osiguralo da budem mnogo zabrinutija načinom na koji su moje plișane igračke bile poredane na krevetu nego mogućnošću da umrem pre svog desetog rođendana.

Takođe, bila sam u potpunosti nespremna za ono što se dogodilo petnaestog septembra.

Noć, koja je prethodila tom danu bila je kișna, pa su me roditelji poslali u školu u crvenim gumenim čizmama. Na času smo pričali o dinosaurisima i vežbali krasnopis pre nego što nas je gospođa Port poslala na ručak sa uobičajenim izrazom olakșanja na licu.

Sećam se svakog detalja ručka tog dana – ne zato što sam sedela preko puta Grejs za stolom, već zato što je bila prva, i zato što to nije trebalo da se dogodi. Nije bila stara kao što je deka bio. Nije imala rak kao mamina drugarica Sara. Nije bilo alergije, kașlja, nije bilo povrede glave – ničega. Kada je umrla, došlo je kao grom iz vedra neba, i niko od nas nije shvatio šta to znači dok nije bilo prekasno.

Grejs je bila usred rasprave o tome da li je mușica bila zarobljena u njenom želeu. Crvena masa je podrhtavala dok je mahala njom okolo, provirujući van ivica čaše kada bi je previše pritislala. Prirodno, svako je hteo da kaže svoje mișljenje o tome da li je u pitanju mușica ili parče bombone koje je Grejs gurnula unutra. Uključujući i mene.

„Ne lažem”, rekla je Grejs. „Samo sam...”

Zaustavila se. Plastična čașa je iskliznula iz njenih prstiju, udarivši o pod. Usta su joj bila otvorena, oči prikovane za nešto iznad moje glave. Grejsine obrve su bile namrštene, kao da je slușala kako joj neko objașnjava nešto izuzetno teško.

„Grejs?” Sećam se da sam progovorila. „Jesi li dobro?”

Zenice su joj otișle unazad, na trenutak pokazavši beonjače pre nego što su kapci sve sakrili. Grejs je samo ispustila slabušni uzdah, nedovoljno jak čak i da pomeri par vlasi kesternaste kose koje su se zalepile za njene usne.

Svi mi, koji smo sedeli u blizini smo pretrnuli, iako nam je kroz glavu verovatno prošla ista misao: onesvestila se. Nedelju ili dve pre toga, Džoș Preston se onesvestio na igralištu jer je,

kako nam je kasnije objasnila gospođa Port, imao nedostatak šećera u organizmu – neka takva glupost.

Jedna od tetkica je dotrčala do stola. Bila je to jedna od četiri starije žene sa belim kapicama i pištaljkama koje su na smenu pomagale u kantini i na igralištu tokom nedelje. Sumnjam da je imala bilo kakvu medicinsku obuku dalju od najosnovnijeg oživljavanja, ali je svejedno spustila Grejsino omlitavljeno telo na zemlju.

Ushićena publika ju je posmatrala dok je stavljala uho na Grejsinu drečavo roze majicu, osluškujući otkucaje srca kojih više nije bilo. Ne znam šta je starica pomislila, ali je počela da viče, pa su nas odjednom okružile bele kapice i radoznala lica. Sve dok Ben Čo nije nogom čušnuo Grejsinu mlitavu ruku svojom patikom niko od nas nije shvatio da je mrtva.

Druga deca su počela da vrište. Jedna devojčica, Tes, plakala je toliko jako da nije mogla da dođe do vazduha. Stampedo malih stopala se uputio ka vratima kantine.

Ja sam samo sedela mirno, okružena ostavljenim ručkovima, i gledala u čašu crvenog želea puštajući užasni strah da se širi telom dok nisam u rukama i nogama imala osećaj da ću zauvek sedeti okamenjena za tim stolom. Da školski policajac nije došao i izneo me napolje, ni sama ne znam koliko bih dugo sedela unutra.

Grejs je mrtva, razmišljala sam. *Grejs je mrtva? Grejs je mrtva.* A postajalo je sve gore.

Mesec dana kasnije, nakon prvog velikog talasa smrti, Centri za kontrolu bolesti i prevenciju su objavili listu simptoma u pet koraka kako bi pomogli roditeljima da prepoznaju da li je njihovo dete bilo pod rizikom od IAAN-a. Do tada je već pola mog odeljenja bilo mrtvo.

Moja majka je tako dobro sakrila listu da sam slučajno nabasala na nju, kada sam se popela na pult u kuhinji kako bih potražila čokoladu koju je inače krila iza kutije sa brašnom.

Kako da otkrijete da li vašem detetu pretil rizik, pisalo je na flajeru. Prepoznala sam vatreno narandžastu boju papira: bila je to poruka koju je gospođa Port pre par dana poslala roditeljima po nekoliko preostalih đaka. SAMO ZA RUBINE RODITELJE – bilo je napisano na spoljnoj strani i tri puta podvučeno. Tri puta je bilo ozbiljno. Roditelji bi me kaznili da to otvorim.

Na moju sreću, bilo je već otvoreno.

1. Vaše dete iznenada postaje zlovoljno i povučeno, i/ili izgubi interesovanje za aktivnosti u kojima je prethodno uživalo.
2. On/a počinje da ima neverovatne poteškoće da se koncentriše ili iznenada postaje hiper-fokusirano na zadatke, što kao rezultat daje gubitak pojma o vremenu i/ili zapostavljanje sebe ili ostalih.
3. On/a ispoljava halucinacije, povraćanje, hronične migrene, gubitak sećanja, i/ili nesvestice.
4. On/a postaje sklon/a nasilnim izlivima besa, neuobičajenom nesmotrenom ponašanju, ili samopovređivanju (opekotine, modrice ili posekotine koje ne mogu da se objasne).
5. On/a razvija ponašanje ili sposobnosti koje se ne mogu lako objasniti, opasna su ili nanose fizičke povrede vama ili drugima.

AKO VAŠE DETE ISPOLJAVA BILO KOJI OD OVIH SIMPTOMA, REGISTRUJTE GA NA IAAN.GOV I ČEKAJTE DA BUDETE KON-TAKTIRANI SA DETALJIMA LOKALNE BOLNICE U KOJU BI ON/A TREBALO DA SE ODVEDE.

Kada sam završila sa čitanjem flajera, uredno sam ga savila, vratila na isto mesto na kom sam ga i našla, pa povratila u sudoperu.

Baka je zvala tokom te nedelje, i svojim uobičajenim 'pravou-centricar' sve mi objasnila. Deca mojih godina su umirala na sve strane, ali doktori rade na tome i ja nemam razlog da budem uplašena, jer sam ja njena unuka, i sve će biti u redu sa mnom. Treba da budem dobra i da kažem svojim roditeljima ako osetim nešto čudno, je l' jasno?

Situacija se promenila od loše do zastrašujuće neverovatnom brzinom. Nedelju dana nakon što je troje od četvoro dece u mom komšiluku bilo sahranjeno, predsednik se zvanično obratio naciji. Mama i tata su gledali direktan prenos na kompjuteru, a ja sam slušala iza kancelarijskih vrata.

„Dragi građani Amerike”, počeo je predsednik Grej, „danas se suočavamo sa razarajućom krizom – krizom, koja ne samo

da preći životima naše dece već i samoj budućnosti naše velike nacije. Neka vas teši saznanje da u ovim, za nas teškim vremenima, mi u Vašingtonu razvijamo programe, kojima ćemo sa jedne strane pružati podršku porodicama koje je pogodila ova strašna nesreća, a sa druge strane deci koja su dovoljno blagoslovena da prežive.”

Žao mi je što nisam mogla da mu vidim lice dok je to izgovarao, zato što mislim da je znao – morao je da zna – da ova pretnja, napad na našu navodno slavnu budućnost, nije imala nikakve veze sa decom koja su umrla. Sahranjena u zemlju ili spaljena do pepela, nisu mogla da urade ništa više nego da proganjaju sećanja ljudi koji su ih voleli. Nestala su, zauvek.

I ta lista simptoma, ona koju su slali roditeljima kući preko učitelja koji su ih savijali i potpisivali, koja je emitovana stotinama puta u vestima dok su lica mrtvih prolazila u dnu ekrana? Nikada nisu bili uplašeni za decu koja bi mogla da umru, ili praznih mesta koja su za njima ostajala.

Plašili su se nas – dece koja su preživela.

2

TOG DANA, KADA SU NAS DOVELI U TARMOND, PADALA JE KIŠA, i nastavila je da pada čitave te sedmice, i one nakon nje. Ledena kiša, ona koju bi samo par stepeni niža temperatura pretvorila u sneg. Sećam se da sam gledala kako kapi iscrtavaju krivudave putanje duž prozora školskog autobusa. Da sam bila kod kuće, u jednom od automobila mojih roditelja mogla bih da vrhovima prstiju pratim njihove izuvijane tragove po hladnom staklu. Sada su mi ruke bile vezane iza leđa, a ljudi u crnim uniformama su nas pakovali po četvoro na sedište. Jedva da je bilo mesta da dišemo.

Toplota više od stotinu tela je zamaglila prozore autobusa, sakrivajući nas od ostatka sveta. Kasnije će prozori drečavo žutih autobusa koje su koristili da dovoze decu biti zamrljani crnom farbom. Samo se toga još uvek nisu setili.

Sedela sam nagurana uz prozor tokom ove petočasovne vožnje, pa sam mogla da uhvatim deliće pejzaža kroz koje smo prolazili kada bi kiša malo popustila. Sve mi je izgledalo isto – red zelenih farmi, red gustih šuma. Što se mene tiče, možda smo i dalje bili u Virdžiniji. Devojčica koja je sedela pored mene, koju će kasnije klasifikovati kao *Plava*, je izgleda prepoznala jedan od znakova u nekom trenutku, jer se nagla preko mene da pogleda malo bolje. Izgledala mi je donekle poznato, kao da sam njeno lice viđala već negde po gradu, ili kao da je možda živela u susjednom. Mislim da su sva deca u tom autobusu bila iz Virdžinije, ali nisam imala načina da to utvrdim. Postojalo je samo jedno pravilo i ono je glasilo *Tišina*.

Nakon što su me pokupili ispred kuće dan ranije, zatvorili su me zajedno sa ostalom decom u neku vrstu skladišta. Soba je bila neprirodno svetla; posadili su nas u gomili na prljavi betonski pod i uperili tri reflektora u nas. Nije nam bilo dozvoljeno da zaspimo. Oči su mi toliko suzile od prašine da nisam ni videla smolasta, bleđa lica oko sebe, a kamoli lica vojnika koji su stajali na obodu tog svetlosnog kruga, posmatrajući iz senke. Na neki čudan način, prestali su da budu celina, obični muškaci i žene. U sivoj izmaglici polusna, poimala sam ih u sitnim, zastrašujućim delovima: benzinu sličan smrad imalina za cipele, škripa krute štavljene kože, njihove gađenjem iskrivljene usne. Vrh čizme koji se zabada u rebra, terajući me da se probudim.

Sledećeg jutra je vožnja bila potpuno tiha, osim vojničkog radija i ponekog deteta koje je plakalo negde u zadnjem delu autobusa. Dečak, koji je sedeo na drugom kraju našeg sedišta, se upiškió u pantalone, ali nije planirao da to kaže crvenokosoj PSS koja je stajala pored njega. Već ga je ošamarila kada se požalio da čitavog dana ništa nije jeo.

Ispružila sam bosa stopala na pod autobusa, u pokušaju da smirim noge. Od gladi su mi se čudne stvari dešavale u glavi, svako malo bi naišla i nadjačala čak i užas čije su mi igle probadale telo. Bilo mi je teško da se koncentrišem, i teško da sedim mirno; osećala sam kako se skupljam, u pokušaju da se stopim sa sedištem i potpuno nestanem. Počela sam da gubim osećaj u rukama koje su toliko dugo bile vezane u istom položaju. Pokušaji da rastegnem plastičnu vrpcu koju su mi stegli oko ruku nisu radili ništa osim što su dodatno usecali plastiku u nežnu kožu.

Psi Specijalne Snage – tako je vozač autobusa nazvao sebe i druge koji su nas pokupili iz skladišta. *Poći ćete sa nama, po naređenju zapovednika Psi Specijalnih Snaga, Džozefa Tejlora.* Pokazao nam je papir kojim je to potvrdio, tako da je verovatno istina. Ionako su me učili da se sa odraslima ne raspravlja.

Autobus je potonuo kada je skrenuo sa uskog puta kojim smo išli na još manji, zemljani. Novonastale vibracije su probudile sve one koji su imali sreće ili bili dovoljno iscrpljeni da zaspe. Takođe su bili znak crnim uniformama da krenu u akciju. Muškarci i žene su se ispravili, pogleda prikovanih za šoferšajbnu.

Prvo sam videla visoku ogradu. Mračno, sivo nebo je sve bojilo u sumornu tamnoplavu boju, ali ne i nju. Blistala je, srebrna, dok je vetar zviždao kroz njene procepe. Ispod mog prozora bili su desetine žena i muškaraca obučeni u uniforme od glave do pete, prateći autobus u žustrom trku. PSS-ovi u stražarskoj kućici na kapiji su ustali i pozdravili vozača dok ih je obilazio vozilom.

Autobus se polako zaustavio, a mi smo bili primorani da ostanemo savršeno mirni dok se kapija logora zatvarala za nama. Reze na njoj su presekle tišinu poput grmljavine u momentu kada se zatvorila. Ovo nije bio prvi autobus koji je stigao ovde – to se dogodilo pre godinu dana. Takođe, nismo bili ni poslednji. To će se desiti tek za tri godine, kada kapaciteti logora budu popunjeni do kraja.

Nakon trenutka potpune tišine, vojnik u crnoj kišnoj kabanici je prišao autobusu i lupio na vrata. Vozač se nagao i povukao ručicu – ubivši na taj način nadu svih nas da smo ovde samo privremeno stali.

Bio je to ogromni čovek od kog biste očekivali da igra zlog džina u nekom filmu, ili glavnog negativca u nekom crtaću. PSS je držao kapuljaču na glavi, sakrivajući lice, kosu i bilo šta drugo što bi mi kasnije pomoglo da ga prepoznam. Uostalom, nije ni bilo bitno. Nije pričao u svoje ime. Predstavljao je čitav logor.

„Sada ćete da ustanete i u savršenom redu napustite autobus”, prodrao se. Vozač je pokušao da mu doda mikrofona, ali mu ga je vojnik izbio iz ruku. „Bićete podeljeni u grupe od po desetero i odvedeni na testiranje. Ne pokušavajte da bežite. Bez razgovora. Ne radite ništa osim onoga što vam je naređeno. Ukoliko ne budete pratili instrukcije očekuje vas oštra kazna.”

Sa svojih deset godina, bila sam jedno od najmlađe dece u autobusu, iako je bilo i par mlađih od mene. Većina je izgledala kao da ima dvanaest, trinaest godina. Mržnja i nepoverenje u očima vojnika su možda savili moju kičmu, ali su samo podstakla pobunu u srcima starije dece.

„Idi dođavola!” neko se prodrao iz zadnjeg dela autobusa.

Svi smo se istog trenutka okrenuli, baš na vreme da vidimo kako PSS vatrenocrvene kose udara dečaka kundakom puške pravo u usta. Ispustio je krik bola i iznenađenja kada ga je

ponovo udarila, a videla sam i kako kapljice krvi izleću iz njegovih usta kada je besno uzdahnuo. Pošto su mu ruke bile vezane iza leđa, nije bilo nikakve šanse da blokira udarac. Mogao je samo da trpi.

Počeli su da izbacuju decu iz autobusa, jedno po jedno sa sedišta za četvoro. Ja sam i dalje gledala u onog dečaka; izgledao je kao da vazduh oko sebe ispunjava tihim, otrovnim besom. Ne znam da li je osetio kako buljim u njega, ali je okrenuo glavu i pogledao me pravo u oči. Klimnuo je glavom, kao da me ohrabruje. A kada se nasmejao, usne su mu se izvile oko krvavih zuba. Osetila sam kako me neko odvlači sa sedišta i, pre nego što sam shvatila šta se dešava, silazila sam niz vlažne stepenice autobusa i teturala se kroz provalu oblaka. Drugi PSS me je podigao kada sam pala na kolena, i pokazao rukom u pravcu dve devojčice otprilike mojih godina. Odeća je visila sa njih poput stare kože, providna i zarozana.

U mom vidokrugu je bilo nekih dvadesetak PSS-ova; okupljali su malene redove dece u grupice. Osećala sam da su mi stopala potpuno utonula u blato i tresla sam se od zime u pidžami, ali izgleda da to niko nije primećivao. Niko nije došao ni da preseče plastične vezice na našim rukama. Čekali smo, u tišini, i nikome nije padalo na pamet da progovori. Podigla sam lice ka dobrujućoj kiši i pogledala u oblake. Izgledalo je kao da čitavo nebo pada na nas, delić po delić.

Poslednja grupica od četvoro dece je izbačena iz autobusa napolje, a u njoj je bio i dečak sa okrvavljenim licem. On je bio poslednji koji je izašao, tik iza visoke plave devojke praznog pogleda. Jedva sam ih razaznavala kroz nalete kiše i maglu na prozorima autobusa, ali sigurno sam videla kako se dečak naginje napred i šapuće joj nešto na uvo, pre nego što je zakoračila iz autobusa na zemlju. Klimnula je glavom, blago cimnuvši bradu. Onog trenutka, kada su njene cipele dodirunule blato, poskočila je udesno i provukla se kroz ruke najbližem PSS-u. Jedan od PSS-ova je uzviknuo zastrašujuće „Stani!” ali ona je nastavila da trči, pravo ka velikoj kapiji. Kako su pogledi svih prisutnih bili prikovani na nju, nikome nije palo na pamet da pogleda u dečaka koji je i dalje stajao u autobusu – nikome, sem meni. Vukao se niz stepenice, u belom duksu sa kapuljačom isflekanim krvlju. Ista ona PSS koja ga je ranije udarila je sada stajala i pomagala mu da siđe, kao što je

uradila sa svakim od nas pre toga. Gledala sam kako joj se prsti sklapaju oko njegovog lakta i osetila eho njenog stiska u svežim modricama na svojoj koži; gledala sam kako se okreće i govori joj nešto, savršeno mirnog izraza lica.

Gledala sam kako PSS pušta njegovu ruku, kako vadi svoj pištolj iz futrole i, bez reči – bez treptaja ili promene grimase – stavlja cev u usta i povlači obarač.

Ne znam da li sam vrisnula naglas, ili je prigušeni zvuk došao od žene koja se probudila i shvatila šta radi, par trenutaka nakon što je bilo prekasno da se zaustavi. Slika njenog lica – opuštena vilica, oči iskolačene i spremne da iskoče iz duplji, podrhtavanje iznenada mlitave kože – ostala je u vazduhu, poput foto-negativa, mnogo duže nego sama eksplozija mesa, krvi i pramenova kose na žutoj farbi autobusa.

Dete koje je stajalo pored mene se onesvestilo, a već sledećeg trenutka nije bilo deteta koje nije vrištalo.

Telo mrtve PSS je udarilo o zemlju u istom momentu kada je devojčica oborena u blato. Kiša je ispirala krv sa prozora i žutog lima, razblažujući tamne fleke dok nisu potpuno nestale. Sve se desilo neverovatno brzo.

Dečak je gledao pravo u nas. „Bežite!” vikao je kroz polomljene zube. „Šta to radite? Bežite, bežite!”

Prva misao koja mi je prošla kroz glavu nije bilo pitanje Šta si ti? ili čak Zašto?

Prva misao bila je *Ali ja nemam gde da odem.*

Panika, koju je izazvao, bila je ravna tome da je raznela čitav autobus. Neka deca su poslušala i potrčala ka ogradi, ali im je put preprečila kolona vojnika u crnom, koja kao da je pala sa neba. Većinom su deca samo stajala i vrištala, vrištala i vrištala, dok je kiša besomučno tukla, a blato sve čvršće stezalo njihova stopala. Devojčica me je oborila ramenom na zemlju u trenutku kada je drugi PSS potrčao prema dečaku koji je mirno stajao na vratima autobusa. Ostali vojnici su vikali na nas da sednemo na zemlju, i da ostanemo dole nepomični. Uradila sam ono što mi je rečeno.

„Narandžasti!” Čula sam jednog od njih kako viče u svoj toki-voki. „Imamo problem na glavnoj kapiji. Potrebne su nam zaštitne mere za Narandžastog...”

Tek nakon što su nas sve okupili i opkolili, a dečaka sa povređenim licem čvrsto držali prikovanog za pod, usudila sam

se da odvojim pogled od zemlje. Tada sam se zapitala, dok su mi od straha kičmom prolazili žmarci, da li je on bio jedini koji može da izvede nešto slično. Ili su svi oko mene bili ovde upravo zato što su i oni bili u stanju da nekoga nateraju da se onako povredi.

Ne i ja – reči su odzvanjale u glavi – *ja nisam, napravili su grešku, veliku grešku...*

Osećala sam prazninu u grudima dok sam posmatrala jednog od vojnika kako uzima bocu farbe u spreju i crta ogromno narandžasto X na dečakovim leđima. Dečak je u jednom trenutku prestao da viče, samo zato što su mu dva PSS navukla čudnu crnu masku na donji deo lica – kao što bi psu stavili brnjicu.

Osećala sam da napetost izbija iz mene, poput znoja. Naterani smo da brzo hodamo kroz logor prema bolnici gde će nas sortirati. Tokom našeg marša do tamo, vidali smo decu koja su odlazila u suprotnom smeru, od niza oronulih drvenih baraka. Sva deca su nosila bele uniforme sa velikim znakom X na leđima i brojem u crnoj boji tik iznad njega. Videla sam ukupno pet različitih boja – zelenu, plavu, žutu, narandžastu i crvenu.

Deci sa zelenim i plavim znakovima na leđima je bilo dozvoljeno da slobodno šetaju okolo, ruku opuštenih pored tela. Oni sa bleožutim, narandžastim ili crvenim X na leđima su morali da se vuku po blatu sa rukama i nogama sputanim metalnim bukagijama, povezani dugim lancem. Oni sa narandžastom mrljom na leđima su morali da nose i maske nalik brnjicama.

Požurili su nas u previše osvetljenu prostoriju punu suvog vazduha na čijim je vratima pisalo BOLNICA na pocepanom znaku od papira. Doktori i sestre su bili poređani duž prostranog hodnika, posmatrajući nas sa mrštenjem i odmahivanjem glave. U dve boje popločani pod je postao jako klizav od kiše i blata, pa sam svu svoju pažnju usmerila na to da ostanem na nogama. Nos mi je bio pun mirisa alkohola i veštačkog limuna sredstva za čišćenje.

Stali smo u vrstu, jedno po jedno, uz tamne betonske stepenice na samom kraju prvog sprata koji je bio načičkan praznim krevetima i utvarnim belim zavesama. *Ne Narandžasta. Ne Crvena.*

Osećala sam da mi se utroba prevrće u stomaku. Nisam mogla da izbacim iz glave lice one žene, trenutak kada je

povukla okidač i grudvu njene okrvavljene kose koja je pala pored mojih nogu. Vraćalo mi se i lice moje majke kada me je zaključala u garažu. Vraćalo mi se bakino lice.

Doći će, mislila sam. Doći će. Dovešće mamu i tatu u red i ona će doći da me izbavi. Doći će, doći će, doći će...

Gore, na spratu, konačno su nam presekli plastične vrpce na rukama. Podelili su nas, pa poslali pola nadesno do kraja ledenog hodnika, a drugu polovinu nalevo. Obe strane su izgledale identično – par zatvorenih vrata i mali prozor na samom kraju. Nekoliko trenutaka nisam radila ništa drugo do posmatrala kako kiša prska malecko, zamagljeno prozorsko staklo. Zatim su se vrata otvorila uz prigušenu škripu, a iz procepa se pojavilo lice debeljuškastog, sredovečnog čoveka. Bacio je pogled na nas pa se obratio šapatom PSS-u na čelu grupe. Jedna po jedna, vrata su počela da se otvaraju, a iz njih je izvirivalo još odraslih. Jedina stvar koju su imali zajedničku, osim belih mantila koje su nosili, bili su sumnjičavi pogledi.

PSS-ovi su, bez ikakvog objašnjenja, počeli da vuku i guraju decu ka belim mantilima i njihovim kancelarijama. Zbunjeni, nervozni žamor koji smo mi, deca, pravili, ućutkan je glasnom sirenom. Oslonila sam se na pete i posmatrala kako se vrata, jedna po jedna zatvaraju, pitajući se da li ću ikada više videti decu koja su prošla kroz njih.

Šta nije u redu sa nama? Imala sam osećaj da mi je glava puna mokrog peska i da ne mogu da mislim kada sam bacila pogled preko ramena. Nigde na vidiku nije bilo dečaka slomljenih zuba, ali me je sećanje na njega pratilo čitavim putem kroz logor. Da li su nas doveli ovde jer su sumnjali da imamo Everhartovu bolest? Da li su mislili da ćemo da umremo?

Kako je taj dečak naterao onu PSS da uradi ono što je uradila? Šta joj je rekao?

Osetila sam kako me neko hvata za ruku dok sam stajala i toliko se tresla se da su me zglobovi boleli. Devojka – ista ona koja me je napolju oborila u blato – oštro me je pogledala. Njena tamna, plava kosa je bila potpuno slepljena, uokvirujući ružičasti ožiljak koji se uvijao između gornje usne i nosa. Tamne oči su sijale, a kada je progovorila, primetila sam da su joj isekli žice na protezi i ostavili samo parčiće metala zašlepljene za prednje zube.

„Ne plaši se”, šapnula je. „Ne dozvoli im da vide.”

Na rukom ispisanoj etiketi stajalo je SAMANTA DAL. Prilepila joj se za vrat i tvrdoglavo odbijala da se spusti.

Stajale smo rame uz rame, dovoljno blizu da su naši isprepletani prsti bili sakriveni između tkanine donjeg dela moje pidžame i njene ljubičaste pufnaste jakne. Pokupili su je na putu ka školi istog jutra kada su došli po mene. To se desilo dan ranije, ali se sećam da sam videla kako njene tamne oči gore od mržnje u zadnjem delu kombija u kom smo bile zaključane. Nije vrištala kao što su to radila druga deca.

Deca, koja su nestala iza vrata, sada su izlazila kroz njih, stežući sive džempere i šortseve u rukama. Umesto vraćanja u red sa nama, poslali su dole pre nego što je bilo ko uspeo da pomisli da ih nešto pita.

Ne izgledaju povređeno. Mogla sam da osetim miris trajnog markera i nešto što je mogao biti alkohol za dezinfekciju, ali niko nije krvario ili plakao.

Kada je konačno došao red na devojčicu, PSS na čelu reda nas je razdvojio oštrim cimanjem. Želela sam da krenem sa njom, da se zajedno suočimo sa time što se nalazilo sa druge strane vrata. Sve je bilo bolje nego da ponovo ostanem sama bez ikoga ili čega na šta bih se mogla osloniti.

Ruke su mi se toliko tresle da sam morala da ih prekrstim i pritisnem šake laktovima kako bi ih primirila. Stajala sam na početku reda, gledajući u svetlucave dvobojne pločice između PSS-ovih crnih čizama i mojih blatnjavih prstiju na nogama. Bila sam već mrtva umorna od prethodne neprospavane noći, pa mi je jak miris imalina vojnikovih čizama samo pojačavao izmaglicu u glavi.

Onda su me prozvali.

Našla sam se u slabo osvetljenoj kancelariji, upola manjoj od moje skućene spavaće sobe, nesvesna kako sam uopšte dospela tu.

„Ime?”

Gledala sam u poljski krevet i čudnu sivu mašinu u obliku oreola koja se nadvijala nad njim.

Lice čoveka u belom mantilu je provirilo iznad laptopa iza kog je bilo sakriveno. Bio je čovek krhke građe, čije su srebrne naočare bile u ozbiljnoj opasnosti da skliznu sa nosa pri prvom naglom pokretu. Glas mu je bio neprirodno visok, gotovo da nije izgovarao reči nego ih skićao. Naslonila sam se leđima

na zatvorena vrata pokušavajući da se što više odaljim od tog stranca i mašine.

Beli mantil je primetio kako gledam u pravcu poljskog kreveta. „To je skener. Nemaš čega da se plašiš.”

Verovatno nisam izgledala ubeđeno jer je nastavio, „Da li si ikada slomila kost ili udarila glavu? Da li znaš šta je CT snimak?”

Ono što me je nateralo da napravim korak ka njemu, bilo je strpljenje u njegovom glasu. Odmahnula sam glavom.

„Za par trenutaka ću te zamoliti da legneš na krevet, pa ću tim aparatom da proverim da li je sve u redu sa tvojom glavom. Ali pre toga, moraš da mi kažeš svoje ime.”

Da proverim da li je sve u redu sa tvojom glavom. Kako je znao...?

„Tvoje ime”, rekao je, a reči su iznenada zvučale jako oštro.

„Rubi”, odgovorila sam, a prezime sam morala da mu diktiram slovo po slovo.

Počeo je da kucka na laptopu, zaokupljen na par sekundi. Pogled mi je odlutao nazad ka mašini. Pitala sam se koliko će me boleti to ispitivanje moje glave iznutra. I da li će nekako moći da vidi šta sam uradila.

„Dodavola, sve su veće lenčuge”, gundao je beli mantil, više sebi u bradu. „Zar te nisu pre-klasifikovali?”

Nisam imala pojma o čemu priča.

„Kada su te pokupili, da li su ti postavljali neka pitanja?” pitao je, ustajući sa stolice. Soba uopšte nije bila velika. Bio je na dva koraka od mene, a ja sam bila u potpunoj panici. „Da li su tvoji roditelji prijavili tvoje simptome vojnicima?”

„Simptome?” Procedila sam. „Nemam nikakve simptome... ja nemam nikakve...”

Odmahnuo je glavom, više iznerviran nego ljut. „Smiri se, bezbedna si ovde. Ja te neću povrediti.” Beli mantil je nastavio da priča, ravnim glasom, sa iskrom u očima. Tekst je zvučao dobro uvežbano.

„Postoje različite vrste simptoma”, objašnjavao je, nagavši se unapred kako bi me gledao pravo u oči. Sve što sam mogla da vidim, bili su krivi zubi i tamni krugovi oko njegovih očiju. U dahu su mu se osećali kafa i pepermint. „Različite vrste... dece. Sada ću da uslikam tvoj mozak, a to će nam pomoći da te smestimo sa ostalima koji su kao ti.”

Odmahnula sam glavom. „Nemam nikakve simptome! Baka dolazi, videćete, kunem se – ona će Vam reći, molim Vas!”

„Reci mi, srce, jesi li dobra u rešavanju zagonetki i matematičkih problema? Zeleni su neverovatno pametni i imaju zapanjujuće pamćenje.”

Prisetila sam se dece napolju, obojenih X znakova na njihovim leđima. Zeleni, pomislila sam. Koje su bile ostale boje? Crveni, Plavi, Žuti i ...

I Narandžasti. Kao onaj dečak sa okrvavljenim ustima.

„Dobro”, rekao je, duboko uzdahnuvši, „samo lezi na leđa i možemo da počnemo. Sada, molim te.”

Nisam se makla. Misli su mi suviše brzo letele po glavi. Jedva sam uspevala i da ga pogledam.

„Sada”, ponovio je, krenuvši ka mašini. „Ne teraj me da zovem nekog od onih vojnika. Oni neće biti ni izbliza ovako fini, veruj mi.” Ekran, na jednoj od stranica, je oživeo čim ga je dodirnuo, a onda se i sama mašina uključila. U sredini sivog kruga nalazila se bleštava bela svetlost i treptala dok se pripremala za novi test. Izduvavala je vruć vazduh i šištalala na način koji je naježio svaku dlaku na mom telu.

Sve što mi je prolazilo kroz glavu bilo je *Saznaće. Saznaće šta sam im uradila.*

Leđa su mi ponovo bila priljubljena za vrata, dok je ruka napipavanjem tražila kvaku. Sva upozorenja, koja sam ikada čula od tate o nepoznatim ljudima su se ostvarivala. Ovo nije bezbedno mesto. Ovo nije dobar čovek.

Toliko sam se tresla da je sigurno pomislio kako ću se onesvestiti. To, ili je planirao da me odnese na krevet na silu i drži me tamo dok me ta mašina ne uhvati i ne zaključa.

Nisam ranije planirala da bežim, ali sada jesam. Dok su mi se prsti stezali oko kvake, osetila sam kako njegova ruka prolazi kroz moju zamršenu tamnu kosu i hvata me za zadnji deo vrata. Šok njegovih ledenih ruku na mojoj zajapurenoj koži je naterao da ustuknem, ali ono što me je nateralo da urlam bila je eksplozija bola tik ispod lobanje.

Gledao me je u oči, ne trepćući, kada mu se pogled zamutio. Ali sam ja sve videla – i nemoguće. Ruke koje udaraju po volanu kao po bubnjevima, ženu u crnoj haljini koja se naginje da me poljubi, lopticu za bejzbol koja leti ka mom licu na terenčetu, nepregledna zelena polja, ruka koja prolazi kroz

kosu devojčice... Slike su mi prolazile pred zatvorenim očima poput starog kućnog videa. Slike ljudi i mesta su se urezivali u moje retine i ostajale tu, lebdeći iza spuštenih kapaka poput gladnih duhova.

Nije moje, vrištao je moj um. Ovo ne pripada meni.

Ali kako bi mogle da budu njegove? Svaka slika... je l' to neko sećanje? Misao?

Onda sam videla još. Dečak, ista skener mašina iznad njega treperi i dimi se. Žuti. Osetila sam kako usnama oblikujem tu reč, kao da sam bila tamo da je izgovorim. Videla sam sićušnu crvenokosu devojčicu na drugom kraju sobe slične ovoj; videla sam kako podiže prst, a sto i laptop pred njom se podižu desetak centimetara od zemlje. Plavi – ponovo, čovekov glas je odjekivao u mojoj glavi. Dečak drži olovku u rukama, proučava je sa zastrašujućom pažnjom – olovka se zapali. Crveni. Karte sa slikama i brojevima ispred lica malog deteta. Zeleni.

Stisla sam oči što više mogu, ali nisam mogla da oteram slike koje su usledile – redovi marširajućih čudovišta sa brnjicama. Stajala sam visoko iznad i posmatrala ih kroz kišnim kapima išarano staklo, ali sam videla lisice i lance. Sve sam videla.

Nisam jedna od njih. Molim te, molim te, molim te...

Pala sam na kolena, pridržavajući se rukama za pločice u pokušaju da se ne ispovraćam po podu. Ruka belog mantila je i dalje čvrsto držala zadnji deo mog vrata. „Zelena sam”, šmrcala sam, a reči su se jedva čule od zujanja mašine. Svetlo je i ranije bilo jarko, ali sada je samo pojačavalo eksplozije u mojoj glavi. Gledala sam u njegove prazne oči, ubeđujući ga da mi poveruje. „Zelena sam... molim Vas, molim Vas...”

Ali sam videla lice svoje majke i osmeh koji mi je uputio dečak sa slomljenim zubima, kao da je prepoznao sličnost sa mnom. Znala sam šta sam.

„Zelena...”

Pogledala sam naviše, ka mestu odakle je dolazio odgovor. Pomno sam ga posmatrala, a on mi je uzvratio pogled. Mumlao je nešto, usta su mu delovala puna kaše, kao da žvaće sopstvene reči.

„Ja sam...”

„Zeleni”, rekao je, odmahujući glavom. Glas mu je zvučao jače. I dalje sam bila na podu kada je otišao da ugasi mašinu,

i toliko šokirana kada je ponovo seo za sto da sam zaboravila da plačem. Tek kada je pokupio zeleni sprej i nacrtao to džinovsko X na leđima uniforme koju mi je dodao, setila sam se da nastavim da dišem.

Sve će biti u redu, rekla sam sebi dok sam hodala niz hladni hodnik, niz stepenice i do devojčica i uniformisanih ljudi koji su me dole čekali. Tek sam kasnije, te noći, dok sam ležala budna u krevetu, shvatila da se samo jednom dobija prilika za beg odavde – i ja je nisam iskoristila.